

Prawo regulujące działalność organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe w Polsce działają najczęściej w dwóch formach albo są to Stowarzyszenia (rzadziej Stowarzyszenia zwykłe) albo Fundacje.

Dla założenia Stowarzyszenia, które będzie zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym potrzebnych jest 7 osób (wcześniej 15), które podejmą wspólnie decyzję o założeniu i prowadzeniu organizacji.

Kolejnym krokiem do założenia organizacji jest stworzenie statutu, który będzie dokumentem regulującym indywidualne zasady jej działania. W statucie należy określić zakres działania organizacji, jej cele, sposoby ich realizacji, regulacje dotyczące działania zarządu, komisji rewizyjnej, sposobu podejmowania uchwał w organizacji, częstotliwość zwoływania walnego zgromadzenia, zasady dotyczące finansowania działalności organizacji, jej reprezentowania na zewnątrz, a wreszcie zasady jej likwidacji.

W maju 2016r. weszła w życie nowelizacja ustawy Prawo o Stowarzyszeniach, która nałożyła na Stowarzyszenia nowe obowiązki, których spełnienie często wymagało dokonania zmian w statutach organizacji. Od maja 2018 roku Stowarzyszenia, które chcą podpisywać umowy ze swoimi członkami zarządu, chcą mieć lub mają oddziały, czy też chcą wynagradzać członków zarządu za pracę wykonaną na rzecz organizacji – muszą wprowadzić szczegółowe zapisy w tym zakresie do swoich statutów. Organizacje istniejące w chwili nowelizacji muszą zmienić statuty, a organizacje nowo powstające muszą te kwestie wziąć pod uwagę przy tworzeniu tych dokumentów.

1. Konieczność wprowadzenia zapisów dotyczących wynagradzania członków zarządu za pełnione przez nich funkcje – pod warunkiem, że stowarzyszenie chce ich wynagradzać. *Przykładowy zapis w statucie:*

„Członkowie zarządu mogą otrzymywać wynagrodzenie za pełnienie swoich funkcji w zarządzie. O wysokości wynagrodzenia członków zarządu decyduje Walne Zgromadzenie w drodze uchwały”

2. Konieczność uregulowania kwestii dotyczących oddziałów terenowych – powoływania i ich działania – *pod warunkiem, że stowarzyszenie ma lub chce mieć takie oddziały.*
3. Konieczne jest powołanie pełnomocnika lub wskazanie osoby uprawnionej do podpisania przez Stowarzyszenie umowy z członkiem zarządu. Pełnomocnika może powołać Walne Zgromadzenie. Jeśli Walne Zgromadzenie nie wybrało pełnomocnika, osobę do reprezentowania Stowarzyszenia w umowach z członkami zarządu może wskazać spośród swoich członków organ kontroli wewnętrznej – najczęściej jest to Komisja Rewizyjna.

*W umowach między stowarzyszeniem a członkiem zarządu oraz w sporach z nim stowarzyszenie reprezentuje **członek organu kontroli wewnętrznej wskazany w uchwale tego organu lub pełnomocnik powołany uchwałą walnego zebrania członków (zebrania delegatów).** (art. 11 pkt 4 Ustawy Prawo o Stowarzyszeniach).*

Wszystkie zmiany w statucie organizacji wymagają zgłoszenia do Krajowego Rejestru Sądowego. Organizacje, które nie prowadzą działalności gospodarczej nie ponoszą opłat związanych ze zmianami.

WAŻNE !!! organizacje miały czas do 20 maja 2018r. na wprowadzenie zmian do swoich statutów. Brak aktualizacji i dostosowania statutów do nowych przepisów może skutkować kontrolą organizacji przez organ nadzoru.

Umowy zawarte po 20 maja 2018r. z członkami zarządu stowarzyszenia muszą podlegać rygorom znowelizowanej ustawy, w przeciwnym razie będą one nieważne.

Organizacje nowe podlegają obowiązkowi rejestracyjnemu w Krajowym Rejestrze Sądowym na takich zasadach jak dotychczas. Konieczne jest wypełnienie stosownych formularzy KRS:

KRS W20	formularz służący do zgłoszenia stowarzyszenia – jego nazwy, siedziby, etc.
KRS WK	zgłoszenie osób wchodzących w skład zarządu i komisji rewizyjnej (na jednym formularzu wpisane mogą być dwie osoby, zatem przy większej liczbie członków zarządu, formularzy musi być kilka). Osobno składamy KRS WK dla zarządu i dla komisji rewizyjnej.
KRS WM	zgłoszenie zakresu działalności gospodarczej i wpisanie Stowarzyszenia do rejestru przedsiębiorców, składa się go tylko wtedy, gdy organizacja ma w statucie zapisaną możliwość prowadzenia działalności gospodarczej i chce ją rozpocząć od razu po zarejestrowaniu organizacji w KRS.

WAŻNE!!! Samo wpisanie do statutu możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez organizację nie powoduje konieczności jej rozpoczynania i rejestracji w rejestrze przedsiębiorców.

Drugą równie popularną formą aktywności społecznej jest **Fundacja**. Ustawa o Fundacjach nie uległa zmianie, a zasady działania i prowadzenia Fundacji pozostają takie same jak dotychczas.

Element, na który warto zwrócić uwagę to zasady finansowania pracy członków zarządu Fundacji i osób współpracujących z Fundacjami. O ile w przypadku Stowarzyszeń kwestie dotyczące wynagradzania pracy członków zarządu organizacji i osób współpracujących rodziły przed nowelizacją z 2016r. kontrowersje i trudności, o tyle w Fundacji zawsze wolno było wynagradzać członków zarządu za ich pracę. Ustawa o Fundacjach nie reguluje w szczegółowy sposób zasad wynagradzania członków zarządu, stąd to statut Fundacji powinien być dokumentem, który w jasny i przejrzysty sposób wskaże czy członkowie zarządu będą pełnili swoje funkcje bez czy za wynagrodzeniem, a także czy będą mogli być zatrudniani za wynagrodzeniem do realizacji zadań Fundacji. Takie zapisy pozwolą na przejrzyste działanie Fundacji, w szczególności zaś Członkowie Zarządu i Komisji Rewizyjnej będą wiedzieli jakie warunki współpracy z Fundacją ich obowiązują i czego mogą oczekiwać.

Stowarzyszenia ZWYKŁE

Największe zmiany dotyczą stowarzyszeń zwykłych, które po nowelizacji mają większe uprawnienia i możliwości szerszego działania.

STOWARZYSZENIE ZWYKŁE

- ⇒ 3 osoby - konieczne do założenia stowarzyszenia
- ⇒ możliwość powołania zarządu i komisji rewizyjnej
- ⇒ konieczność wpisania się do rejestru stowarzyszeń zwykłych
- ⇒ nowe możliwości finansowania, oprócz składek członkowskich, możliwość uzyskiwania dotacji, darowizn, spadków, prowadzenia zbiorów publicznych
- ⇒ możliwość posiadania majątku (np. zakupu lokalu)

Rejestr Stowarzyszeń Zwykłych:

- prowadzony w starostwie lub urzędzie miasta
- wszystkie stowarzyszenia zwykłe muszą być w nim zarejestrowane, a jeśli zaniechają tego obowiązku **ulegną rozwiązaniu z mocy prawa**.

Stowarzyszenie zwykłe może rozpocząć działalność z chwilą wpisu do rejestru stowarzyszeń zwykłych. Termin na dokonanie wpisu to 7 dni.

Stowarzyszenie zwykłe nie może:

- powoływać oddziałów terenowych
- prowadzić działalności gospodarczej i działalności odpłatnej w sferze pożytku publicznego
- zrzeszać osób prawnych
- łączyć się w związki stowarzyszeń

Stowarzyszenia zwykłe podobnie jak pozostałe organizacje pozarządowe mają obowiązek uzyskania numeru REGON i NIP. Zatem członkowie założyciele muszą udać się do Urzędu Statystycznego celem uzyskania numeru REGON i do właściwego Urzędu Skarbowego celem uzyskania numeru NIP.

Korzystanie z dotacji, gromadzenie składek członkowskich czy przyjmowanie darowizn powoduje konieczność posiadania rachunku bankowego.

Mimo, iż stowarzyszenie zwykle nie posiada osobowości prawnej, podlega obowiązkom rozliczeniowym i musi prowadzić bieżącą księgowość, podobnie jak zobowiązane jest do składania w Urzędzie Skarbowym rozliczeń rocznych i deklaracji CIT-8.